

ECVET elementu lietošana Latvijas profesionālajā izglītībā

Valsts izglītības satura centrs piedalās ECVET elementu ieviešanā Latvijā.

Eiropas kredītsistēma profesionālajai izglītībai un apmācībai (*European Credit System for Vocational Education and Training*, ECVET) ir metodiska sistēma, lai aprakstītu valstī piešķirtās izglītības kvalifikācijas, izmantojot sasniedzamos jeb mācīšanās rezultātus (*learning outcomes*).

ECVET ir balstīts uz saskaņotu un jēgpilnu sasniedzamo rezultātu vienību jeb moduļu izstrādi un izmantošanu profesionālajā izglītībā. ECVET sistēma ir savienojama ar Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru (EKI), visām nacionālajām, tai skaitā Latvijas, kvalifikāciju ietvarstruktūrām, izglītības sistēmām un mācību formām. Šīs vienības ir iespējams uzkrāt un pārnest uz citu izglītības sistēmu, sektoru vai programmu neatkarīgi no tā, kādā veidā persona ir sasniegusi sasniedzamos rezultātus.

ECVET sistēmas izveide pamatojas uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 18. jūnija Ieteikumu par Eiropas kredītsistēmas izstrādi profesionālajai izglītībai un apmācībai (ECVET).

ECVET mērķi

ECVET **mērķis** ir atbalstīt un veicināt pārrobežu mobilitāti un starptautiskās mūžizglītības iespējas profesionālajā izglītībā. ECVET uzdevums ir sekmēt dalībvalstīs piešķirto kvalifikāciju un sasniedzamo rezultātu pārskatāmību, salīdzināmību, pārnēsāmību un atzīšanu dažādās valstu izglītības sistēmās un dažādos izglītības līmeņos, kā arī Eiropas darba tirgū. ECVET arī veicina vienkāršāku un elastīgāku neformālās un ikdienas izglītības atzīšanu, t.sk. darba pieredzes un profesionālās kompetences atzīšanu.

ECVET mērķis nav kvalifikāciju un profesionālās izglītības sistēmu pilnīga saskaņošana, bet gan labāka kvalifikāciju salīdzināmība un savienojamība, lai sekmētu iedzīvotāju mūžizglītību un mobilitāti Eiropas izglītības un darba tirgū.

ECVET pamata principus un uzdevumus nosaka **Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 18. jūnija Ieteikums par Eiropas kredītsistēmas izstrādi profesionālajai izglītībai un apmācībai (ECVET)**.

Ieteikumā ietvertie galvenie uzdevumi:

- Veicināt ECVET ieviešanu profesionālās izglītības kvalifikācijās visos EKI līmeņos, lai sekmētu pārrobežu mobilitāti un mācīšanās rezultātu atzīšanu profesionālajā izglītībā un mūžizglītībā;
- Radīt nepieciešamos apstākļus un veikt pasākumus, lai no 2012.gada saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi, pamatojoties uz pilotpētījumiem, ir iespējams pakāpeniski ieviest ECVET profesionālās izglītības kvalifikācijās visos EKI līmeņos, lai ECVET izmantotu iedzīvotāju mācīšanās rezultātu pārnesei, atzīšanai un uzkrāšanai formālajā, neformālajā un ikdienas izglītībā;

- Atbalstīt nacionālo un Eiropas partnerību un sadarbības tīklu izveidi, iesaistot kompetentās institūcijas, kas atbildīgas par kvalifikācijām, profesionālās izglītības iestādes, sociālos partnerus un citas ieinteresētās puses, kas piedalās ECVET izmēģināšanā, ieviešanā un attīstībā;
- Nodrošināt to, ka iesaistītajām pusēm un iedzīvotājiem profesionālās izglītības jomā ir pieejama informācija un atbalsts saistībā ar ECVET lietošanu, sekmējot informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm. Nodrošināt, ka kompetentās institūcijas publisko informāciju par ECVET iekļaušanu izglītības kvalifikācijās un ka kompetento institūciju izdotie Europass dokumenti ietver precīzu informāciju par ECVET;
- Nodrošināt to, ka saskaņā ar katras dalībvalsts tiesību aktiem, struktūrām un prasībām atbilstošā līmenī ir funkcionējoši koordinācijas un pārraudzības mehānismi, lai garantētu ECVET īstenošanai veikto iniciatīvu kvalitāti, pārredzamību un konsekveni.

ECVET elementi

Viens no būtiskākajiem ECVET elementiem ir sasniedzamie jeb mācīšanās rezultāti (*learning outcomes*), kas nodrošina iespēju izglītojamajiem pārnest un uzkrāt iepriekš apgūtās zināšanas, prasmes un kompetences neatkarīgi no konteksta, kurā tās ir attīstītas. ECVET izmanto Eiropas Parlamenta un Padomes ieteikumā (2008) par EKI mūžizglītībai iekļauto sasniedzamo rezultātu definīciju – apgalvojumi par to, ko izglītojamais zina, saprot un spēj veikt pēc mācību procesa pabeigšanas, un tie ir definēti zināšanu, prasmju un kompetenču izteiksmē.

ECVET elementu lietošana Latvijas profesionālajā izglītībā

Latvijas profesionālās izglītības saturā ir uzsāktas pārmaiņas, kas veicina ECVET elementu ieviešanu: profesionālās izglītības satura pārstrukturēšana, modulāro profesionālās izglītības programmu izstrāde, pārejot no priekšmetiskās mācību pieejas uz sasniedzamajos rezultātos balstītu profesionālo izglītību (centrā vairs nav mācīšanās saturs, bet gan tās rezultāti).

VISC kopā ar nozares ekspertiem un profesionālās izglītības pedagogiem piedalās modulāro profesionālās izglītības programmu izstrādē: **tiek izstrādātas 56 modulāro profesionālās izglītības programmas, balstītas uz sasniedzamajiem rezultātiem.** Izstrādājot jaunās modulārās programmas, sasniedzamie rezultāti ir formulējumi par to, ko izglītojamais zina, izprot un spēj darīt pēc attiecīgu mācību pabeigšanas, un tie ir definēti zināšanu, prasmju un kompetenču izteiksmē.

Sasniedzamie rezultāti ir:

- ✓ konkrēti
- ✓ viegli saprotami ne tikai pedagogiem, bet arī izglītojamajiem
- ✓ izmērāmi
- ✓ sasniedzami
- ✓ reālistiski
- ✓ ierobežoti laikā.

Sasniedzamo rezultātu pieeja ļauj savienot formālajā un neformālajā izglītībā apgūto un tādējādi paver iespējas mūžizglītībai.

Sasniedzamo rezultātu pieeja pārnes uzsvaru no mācību ilguma un priekšmetiem (katrs par sevi nenodrošina profesionālo kompetenču apguvi) uz reālo mācīšanos un zināšanām, prasmēm un kompetencēm, kas apgūtas vai vajadzētu apgūt mācīšanās

procesā. Sasniedzamo rezultātu pieeja ļauj savienot formālajā un neformālajā izglītībā apgūto un tādējādi paver iespējas mūžizglītībai.

Modulārā pieeja – izglītības programmas izveide, pamatojoties uz atsevišķu moduļu izmantošanu dažādās kombinācijās atkarībā no programmai izvirzītā mērķa. Modulis – profesionālās kvalifikācijas sastāvdaļa, kura pamatā ir sasniedzamo rezultātu grupa, kas sastāv no novērtējuma un pierādāma zināšanu, prasmju un kompetenču kopuma. Moduli var piemērot vienai vai vairākām kvalifikācijām. Modulārās profesionālās izglītības programmu izstrāde notiek nozares (sektora) griezumā, izmantojot nozares kvalifikāciju ietvarstruktūru.

Modulārā profesionālās izglītības programma nodrošina

- patstāvīgu attīstību un elastīgas pārmaiņas atbilstoši tendencēm nozarē,
- izglītības pakalpojuma atbilstību darba tirgus prasībām,
- vispārējo, profesionālo un praktisko zināšanu un prasmju saistību,
- izvēles iespējas un pārnese vienas vai vairāku programmu ietvaros,
- salīdzināšanas un pārnese iespēju Eiropas darba tirgū (Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūra (EKI) balstās uz sasniedzamo rezultātu aprakstiem,
- zināšanu, prasmju un kompetenču, kas apgūtas neformālajā izglītībā vai pašmācības ceļā, atzīšanu,
- iespēju izglītojamajiem pašiem izvēlēties saturu atbilstoši savām vajadzībām, un vēlmēm.

10. decembrī VISC pārstāvji piedalījās VIAA rīkotajā nacionālajā seminārā „**ECVET pamatprincipi mobilitātēm**”, kas bija pirmais šāda veida pasākums par ECVET jautājumiem. Semināra **mērķis** bija uzsākt diskusiju par ECVET (Eiropas kredītsistēma profesionālajā izglītībā) ieviešanu Latvijā, izplatot informāciju un veicinot izpratni par ECVET principu pielietojumu un to integrēšanu profesionālajā izglītībā. Valsts izglītības satura centra Izglītības satura departamenta direktore – profesionālās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vadītāja **Sarmīte Valaine** ziņoja par pārmaiņām Latvijas profesionālās izglītības saturā: profesionālās izglītības satura pārstrukturēšana, modulāro profesionālās izglītības programmu izstrāde, pārejot no priekšmetiskās mācību pieejas uz mācīšanās rezultātos balstītu profesionālo izglītību. **Veicot pārmaiņas profesionālās izglītības saturā, tiek radīti priekšnoteikumi ECVET ieviešanai Latvijas profesionālajā izglītībā.**

Plašāka informācija par ECVET ir pieejama VIAA mājas lapā [http://viaa.gov.lv/lat/muzizglitibas_programma/ecvet_aktivitate/].